

CSŐRI-CZINKOS GERGŐ

Ökumenikus szemlélet középiskolai közegben

Úgy gondolom, hogy református vallástanárként egy másegyházi fenntartású középiskolában tanítani nem csupán pedagógiai feladat, hanem egy folyamatos kapcsolatápolás, teológiai reflexió és az ökumené megvalósítása a gyakorlatban.

Olyan „küldetés” ez, amelyben nap mint nap igyekszünk hidakat építeni diák és diák, felekezet és felekezet, végső soron pedig Krisztus és az emberek között, függetlenül attól, kit milyen felekezeti hovatartozás köt.

A Veresegyházi Katolikus Gimnázium (rövidítve: VERKA) a mindennapi szolgálatom természetes közege, itt tanítok református hittant 9–12. évfolyamon heti 16 órában. A tanórákon kívül jelen vagyok az iskola rendezvényein, esetenként tantestületi üléseken, kirándulásokon, a reggeli tanári imádságokon és az ünnepi miséken is. Az iskola mindennapjainak aktív tagja vagyok. Úgy érzem, elfogadnak és kedvelnek a kollégák és a diákok is.

Ebben a cikkben az áldásokkal és persze kihívásokkal teli szolgálatomat szeretném néhány gondolattal bemutatni. Az írást egy személyes reflexiónak szánom. Azokról a lehetőségekről szólok, amelyek segítik a felekezeti együttműködést.

A fő kérdés: Hogyan lehetünk hitvalló reformátusok egy másik egyház által fenntartott intézményben úgy, hogy közben építjük a krisztusi egységet?

A mindennapok ökumenéje: szemléletből gyakorlat

A mindennapok ökumenéje elsősorban szemléletből és hozzáállásból fakad

Az ökumené kifejezést teológiai konferenciákon vagy az egyetemes imahéten halljuk legtöbbször. A VERKÁ-ban azonban ez a valóság még úgy is, hogy ki sem mondjuk a szót. Hangsúlyoznom kell, hogy az ökumenikus szemlélet megvalósítása a gyakorlatban nem azt jelenti, hogy teljesen elmossuk a felekezeti határokat, vagy egyfajta „langyos” kereszténységet hozunk itt létre, vagy úgynevezett patchwork spiritualitást alkotunk, olyat, ami mindenkinek jó. Épp ellenkezőleg, az ökumené: a saját identitásunk mély ismeretére, és a másik ember és másfajta hitgyakorlat tiszteletére és elfogadására hív.

Álljon itt két egyszerű példa magyarázatként: A tanulók egymással való kapcsolódásának egyáltalán nem alapja a felekezeti

hovatartozás kérdése. Úgy is mondhatnám, nem az a lényegi téma közöttük, hogy ki melyik felekezethez tartozik. Azt látom, hogy amikor barátságokat, kapcsolatokat alakítanak ki, akkor ez részletkérdés.

A másik hétköznapi helyzet, amikor a katolikus és a református fiatalok fociznak kint szünetben az udvaron, akkor vegyes csapatokat alakítanak ki, tehát a pályán sem „élezik ki" a különbséget.

A gyakorlatban apró lépésekben mutatkozik meg az ökumené. Természetes módon kapcsolódunk egymáshoz és nincs semmi erőltetve. Amikor például a katolikus vallástanár kollégákkal beszélgetek a tanáriban egy témáról, és megkérdezik a véleményem, vagy amikor a diákok arról kérdeznek, miért másfélék az imádkozási szokásaink, akkor őszinte érdeklődést tapasztalok.

Az ökumené ott kezdődik, hogy teret adunk a kérdéseknek, kíváncsiak vagyunk és nem vitázni, hanem megérteni szeretnénk egymást.

Számomra ez alapvetés, hogy a református csoportjaimban úgy beszélünk a katolikus diáktársakról, hogy ők a testvéreink, ahogyan ezt az alapvetést mi is megkapjuk. Szeretettel és nyitottsággal. Ez a két fogalom szeretet és nyitottság úgy valósul meg, hogy a közös pont mindig Krisztus, és ha Őt tesszük a középpontba, a különbségek nem elválasztanak, hanem gazdagítanak minket.

Református diákok a diáklétben – református DÖK-vezetők

Egy katolikus középiskolában református diáknak lenni mindig sajátos élethelyzet. A református fiatalok a létszámot tekintve kisebbségben vannak itt, de ez a kisebbségi lét nem jelenti a peremre szorulást. Tapasztalataim szerint a reformátusok nagyon fontos szerepet töltenek be az iskolai diáklét szervezésében, a hitéletben, a sport terén, vagy a tanulmányi és kulturális rendezvények lebonyolításban.

Ez az 5. tanévünk folyamatosan, hogy a diákönkormányzati (DÖK) vezetőválasztást református fiatal nyeri. Ötleteikkel, kreativitásukkal kitűnnek, kipróbálhatják itt magukat, tehetségüket, és terveiket is meg tudják valósítani, hiszen egy befogadó közeg veszi őket körül. A DÖK-választás során a rátermettség és a motiváció a szempont.

Tanórai helyzetekben is megjelenik az ökumené, amikor egy irodalom- vagy történelemórán behozzák a protestáns nézőpontot, legyen szó a reformáció koráról vagy a magyar történelem nagyjairól. Rendszeresen bátorítom őket arra, hogy merjenek „kovász" lenni. Ez az iskola az ő alma materük is, ahol felelősségük van az iskolai közösség építésében. Hála Istennek, meg is teszik a tőlük telhetőt, legyen szó a már korábban említett sportról, tanulmányi versenyről, vagy egy iskolán kívüli program megszervezéséről.

Identitásmegőrzés és alkalmazkodás

Egyensúlytalálás az identitásunk és az alkalmazkodás között

Fontos feladat a szolgálatban annak az egyensúlynak a megtalálása, hogyan őrizhetjük meg református identitásunkat, miközben alkalmazkodunk is a befogadó intézmény szokásrendjéhez.

A válasz szerintem a hiteles jelenlétben rejlik. Alkalmazkodni az iskola ritmusához, tiszteletben tartani a katolikus ünnepeket és szokásokat egy alapvető tiszteletadás.

Mivel hallgatói jogviszonyban állnak diákjaink az intézménnyel, nem lehetnek „lázadók" egy-egy látott rítus kapcsán. Ez azonban nem követel meg tőlük önfeladást. Szabadok abban, hogy állva vagy ülve imádkozzanak, abban is, hogy nem áldoznak az oltár előtt, vagy nem vetnek keresztet a templomba lépve. A kötelező iskolai miséken részt vesznek, ahogy az évzárón és évnyitón is jelen vannak.

Diákjaimat arra tanítom, hogy a saját hitelveink ismerete ad biztos gyökereket. Aki tudja, miben és miért hisz, az békés, nyugodt és tiszta szívvel tud részt venni egy katolikus misén az iskola közösségével, tiszteletben tartva a helyi szertartási rendet. A tanúságtételünk véleményem szerint nem a vitákban, hanem együttesen az Isten Igéjéhez való hűségben és a felebaráti szeretet gyakorlásában mutatkozik meg.

Közös órák, csendesnapok és kirándulások

A falak lebontásának leghatékonyabb eszközei a közös élmények

Az elmúlt években rendkívül gyümölcsözőnek bizonyultak azok a kezdeményezések, ahol a katolikus és református diákok – és tanárok – együtt élhették meg hitüket. Ilyen volt a közös zarándoklat, imaséta Versegyház és Máriabesnyő között. Egy-egy kérdésen gondolkodtunk, beszélgettünk az úton felekezetileg vegyes csoportban. Volt alkalmam nekem is csoportot kísérni ilyen zarándoklaton.

Közös hittanórák szervezésével is lehet ezt az egységet gyakorolni. Amikor Fóton tanítottam, akkor a katolikus kollégával közös hittanórákat is tartottunk. Megnéztünk egy-egy filmrészletet vagy filmet, majd különböző szempontok szerint elemeztük a hallottakat. Egy-egy dogmatikai vagy etikai kérdést vagy egyháztörténeti eseményt mindkét szemszögből megvilágítottunk. Így a tanulók is jobban átlátták a téma sokrétűségét, gondolok itt az úrvacsora tanra vagy épp a sákramentumokra.

Gyakran helyettesítettük is egymást, ami jó lehetőséget adott az adott téma többnézőpontú megközelítésére.

Ugyanilyen fontosak a közös lelki napok, csendesnapok is. Amikor egy osztálykiránduláson vagy egy lelkigyakorlaton a reggeli áhítatot a református, az estit a katolikus hagyomány szerint tartjuk, a diákok megtapasztalhatják a keresztény lelkiség sokszínűségét. Ezeken az alkalmakon, istentiszteleteken taizéi énekek, református dicséretek és csendes elmélkedések is vannak.

Szolgálat és egység, közösen az áhítatokon

Az egység kimunkálása folyamatos feladatunk

Az iskola lelki életének fontos mozzanatai az áhítatok és az ünnepi alkalmak. Nagyon hálás vagyok azért a nyitottságért, amelylyel az iskolavezetés teret ad a református énekes, zenés szolgálatnak is. Amikor egy iskolai áhítaton vagy misén református diákjaink is felolvassák az Igét, verset mondanak, zenélnek vagy énekelnek, az az egység munkálásának látható jele.

Ilyenkor megéljük, hogy bár más felekezethez tartozunk, az evangélium nyelve közös. A misszióink és a közös szolgálatok során is az a cél, hogy rácsodálkozzunk arra, hogy minden különbözőségünk ellenére, ugyanannak a Krisztusnak vagyunk a tagjai.

Összegezve elmondható, hogy református vallástanárnak lenni egy katolikus középiskolában olyan, mintha határon állnék. De ez a határ nem egy elválasztó vonal, hanem egy találkozási pont.

Egy olyan kapocs, ahol a fiatalok megtanulhatják, hogy a saját hitük mély megélése és a testvérük tisztelete kéz a kézben jár. Hiszem, hogy szolgálatunkkal nemcsak békésebb iskolai közösségeket, hanem egy hitelesebb, Krisztusra mutató egyházat is építünk.

